

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра зоологии

Ясько
Виталина Викторовна

ВИДОВОЕ РАЗНООБРАЗИЕ ПТИЦ Г. СМОРГОНЬ

Аннотация к дипломной работе

Научный руководитель:
старший преподаватель
Федоринчик К.А.

Минск, 2025

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 43 с., 4 рис., 5 табл., 46 источников.

ГНЕЗДЯЩИЕСЯ ПТИЦЫ, ПЛОТНОСТЬ ГНЕЗДОВАНИЯ,
УРБАНИЗИРОВАННАЯ ТЕРРИТОРИЯ, ЗЕЛЕННЫЕ ДРЕВЕСНЫЕ
НАСАЖДЕНИЯ, ВИДОВОЙ СОСТАВ ПТИЦ

Объект исследования: видовое разнообразие птиц г. Сморгонь.

Цель: установить видовое разнообразие птиц города Сморгонь.

Методы исследования: количественный учет гнездящихся птиц с помощью картирования гнездовых территорий на площадках.

В результате проведенного исследования в условиях четырех территорий: Сморгонский опытный лесхоз «Дендропарк», Центральный парк города Сморгонь, частный сектор, окраина города; было отмечено присутствие 18 видов птиц из 3 отрядов и 12 семейств, из них статус гнездящихся имели 13 видов, что составило 3,85 % всей орнитофауны Беларуси. Самым многочисленным являлся отряд Воробьинообразные (Passeriformes) – 83,3 % всех видов. Количество гнездящихся видов птиц среди площадок варьируется от 5 до 10 видов (в среднем $7 \pm 2,2$).

Общая плотность гнездования птиц варьировала от 3,9 и до 7,57 пар/га среди учетных площадок. Основу населения птиц составляли следующие 6 доминантных видов: синица большая (*Parus major*), воробей домовый (*Passer domesticus*), грач (*Corvus frugilegus*), скворец обыкновенный (*Sturnus vulgaris*), черноголовый щегол (*Carduelis carduelis*), ворона серая (*Corvus cornix*).

Виды, отмеченные на модельных территориях, относились к трем орнитофаунистическим комплексам: синантропный орнитофаунистический комплекс (50 %), лесной орнитофаунистический комплекс (33 %) и древесно-кустарниковый орнитофаунистический комплекс (17 %). Среди экологических групп птиц по типу питания на исследуемых площадках выявлены всеядные виды (59%), беспозвоночные виды (25%), растительноядные виды (8%) и животноядные виды (8%).

Полученные результаты позволили изучить видовое разнообразие птиц г. Сморгонь и определить доминирующий вид по численности во внегнездовой период – большую синицу (*Parus major*).

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа 43 с., 4 малюнкi, 5 табліц, 46 крыніц.

ГНЯЗДАВАННЯ ПТУШКІ, ШЧЫЛЬНАСЦЬ ГНЕЗДАВАННЯ, УРБАЊІЗАВАНАЯ ТЭРЫТОРЫЯ, ЗЯЛЁНЫЯ ДРАЎНЯНЫЯ НАСАДЖЭННІ, ВІДАВЫ СКЛАД ПТУШАК.

Аб'ект даследавання: відавая разнастайнасць птушак у ўмовах урбаэкалагічных сістэм.

Мэта: вызначыць асаблівасці арганізацыі асамблеяў птушак ва ўмовах урбаізавааных тэрыторый на прыкладзе горада Смаргонь.

Метады даследавання: колькасны ўлік птушак, якія гняздуюцца, з дапамогай карціравання гняздовых тэрыторый на пляцоўках. У выніку праведзенага даследавання у ўмовах чатырох тэрыторый: Смаргонскі вопытны лясгас «Дэндрапарк», Цэнтральны парк горада Смаргонь, прыватны сектар, ускраіна горада; было адзначана прысутнасць 18 відаў птушак з 3 атрадаў і 12 сямействаў, з іх статус птушак, якія гняздуюцца, мелі 13 відаў, што склалае 3,85% ад усёй арнітафаўны Беларусі. Самым шматлікім быў атрад Вераб'інападобных (Passeriformes) – 83,3 % усіх відаў. Колькасць птушак, якія гняздуюцца, на пляцоўках вар'іруецца ад 5 да 10 відаў (у сярэднім $7 \pm 2,2$).

Агульная шчыльнасць гняздоўя птушак вар'іравала ад 3,9 да 7,57 пар/га паміж уліковымі пляцоўкамі. Аснову насельніцтва птушак складалі наступныя 6 дамінантных відаў: сініца вялікая (*Parus major*), верабей хатні (*Passer domesticus*), грак (*Corvus frugilegus*), шпак звычайны (*Sturnus vulgaris*), шчыгел чорнагаловы (*Carduelis carduelis*), варона шэрая (*Corvus cornix*).

Віды, адзначаныя на мадэльных тэрыторыях, адносіліся да трох арнітафаўністых комплексаў: сінантрапны арнітафаўністычны комплекс (50 %), лясны арнітафаўністычны комплекс (33 %) і драўнінна-кхмызняковы арнітафаўністычны комплекс (17 %). Сярод экалагічных груп птушак па тыпу харчавання на даследаваных пляцоўках выяўлены ўсеядныя віды (59 %), беспазваночнаядныя віды (25 %), расліннаядныя віды (8 %) і жывёлаядныя віды (8 %).

Атрыманыя вынікі дазволілі вывучыць відавую разнастайнасць птушак горада Смаргонь і вызначыць дамінуючы від па колькасці ў бязгнёздавы перыяд – сініцу вялікую (*Parus major*).

ABSTRACT

Diploma work, 43 pages, 4 illustrations, 5 tables, 46 references.

NESTING BIRDS, NESTING DENSITY, URBANIZED TERRITORY, GREEN TREE PLANTINGS, SPECIES COMPOSITION OF BIRDS

Research object: species diversity of birds in urban ecosystem conditions.

Aim: to determine the features of bird assembly organization in urbanized territories using the example of the city of Smarhon'.

Research methods: quantitative accounting of nesting birds through mapping of nesting territories on sites.

As a result of the study conducted in four areas: Smarhon' Experimental Forest Enterprise "ARBORETUM" Central Park of Smarhon', private sector, and city outskirts; the presence of 18 bird species from 3 orders and 12 families was recorded. Of these, 13 species were nesting, accounting for 3.85% of the entire avifauna of Belarus. The most numerous was the order Passeriformes (perching birds) – 83.3% of all species. The number of nesting bird species across sites ranged from 5 to 10 species (average 7 ± 2.2).

The overall density of nesting birds varied from 3.9 to 7.57 pairs/ha among the survey sites. The basis of the bird population was made up of the following 6 dominant species: great tit (*Parus major*), house sparrow (*Passer domesticus*), rook (*Corvus frugilegus*), common starling (*Sturnus vulgaris*), black-headed goldfinch (*Carduelis carduelis*), and hooded crow (*Corvus cornix*).

Species identified on model territories belonged to three ornithofaunistic complexes: synanthropic complex (50%), forest complex (33%), and woody shrub complex (17%). Among ecological groups based on diet type, all-eaters (59%), invertebrate-eaters (25%), herbivores (8%), and carnivores (8%) were identified.

The results obtained allowed for an analysis of bird species diversity in Smarhon' and identified the dominant species by abundance during the non-breeding season as the great tit (*Parus major*).